

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/9/2019
Identifikačné číslo spisu:	1104134481
Dátum vydania rozhodnutia:	13.06.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Daniela Sučanská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:1104134481.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu JUDr. F. B., bývajúceho v B., zastúpeného BUZINGER & PARTNERS s.r.o., so sídlom v Bratislave, Námestie Martina Benku č. 15/6302, IČO: 47253401, proti žalovanej JUDr. F. A. B., bývajúcej v B., o náhradu škody a o vzájomnej žalobe žalovanej na náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp.zn. 8 C 603/2004, o dovolaní žalobcu a žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 25. apríla 2018 sp.zn. 4 Co 407/2015, takto

rozhodol:

Dovolania žalobcu a žalovanej o d m i e t a.
Žalobca má nárok na náhradu dovolacieho konania.
Žalovanej nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobca sa žalobou doručitou Okresnému súdu Bratislava I dňa 3. septembra 2004 domáhal, aby žalovanej bola uložená povinnosť nahradiť mu škodu (po zmene petitu žaloby z 24. septembra 2009) v celkovej výške 9 499,24 €, pozostávajúcu z náhrady skutočnej škody vo výške 7 507,61 €, ušlého zisku vo výške 1 991,63 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 6 % ročne zo sumy 9 499,24 € od 14. augusta 2005 do zaplatenia. Svoj nárok odôvodnil tým, že žalovaná 2. septembra 2002 odniesla z priestorov advokátskej kancelárie na Klariskej č. 14 v Bratislave hnutelné veci nachádzajúce sa vo výlučnom vlastníctve žalobcu, hnutelné veci nachádzajúce sa v ich spoluvlastníctve (bližšie konkretizované v žalobe). Žalovaná napriek viacerým výzvam odmietla žalobcovi vystaviť daňový doklad na tieto veci. Počas niekoľko dní nemohol žalobca riadne vykonávať svoju advokátsku činnosť, značné množstvo svojho pracovného a voľného času venoval obnove opätovného fungovania advokátskej kancelárie, bol nútený odrieknuť stretnutia a dôležité rokovania so svojimi klientmi, vzhľadom k čomu mu mala vzniknúť ujma v podobe ušlého zisku v sume 1 991,63 € za obdobie od 2. septembra 2002 do 10. septembra 2002, kedy mu bol žalovanou znemožnený riadny výkon advokácie po technickej stránke. Žalobca podaním z 30. apríla 2010 škodu bližšie špecifikoval, uviedol, že skutočná škoda je vyššia, ako ním uplatnená škoda v tomto konaní, ale voči žalovanej sa napriek tomu domáha nižšej čiastky vo výške 7 507,61 €. Uplatnená škoda pozostáva z nákladov vynaložených na

opätovné sprevádzkovanie advokátskej kancelárie spočívajúce v zakúpení novej kancelárskej a výpočtovej techniky, nových kancelárskych potrieb a kuchynky, nového kancelárskeho nábytku, ako aj majetkovej ujmy, ktorá mu vznikla v súvislosti s protiprávnym konaním žalovanej, spočívajúcej v náhrade času poskytnutého orgánom činným v trestnom konaní a času vynaloženého na obnovu chodu advokátskej kancelárie.

2. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 24. marca 2015 č.k. 8 C 603/2004-700 rozhodol tak, že žalovanej uložil povinnosť v lehote troch dní zaplatiť žalobcovi 1 470,74 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 6 % ročne od 14. augusta 2005 do zaplatenia a vo zvyšnej časti žalobu zamietol, vzájomnú žalobu žalovanej zamietol a náhradu trov konania sporovým stranám nepriznal.

2.1. Z vykonaného dokazovania mal preukázané, že 1. januára 2002 došlo medzi žalobcom a žalovanou k vzniku hmotnoprávneho vzťahu, a to uzavretím dohody, ktorej cieľom bolo vykonávať advokátsku činnosť spoločne ako združenie v rámci spoločnej advokátskej kancelárie pod názvom B. (ďalej len „združenie“).

2.2. K žalobcom označeným hnutelným veciam vložených do združenia (súdom prvej inštancie označených ako „časť A“), mal súd prvej inštancie z vykonaného dokazovania preukázané, že žalovaná sa podieľala na zakúpení týchto vecí pred vznikom združenia, teda vo vzťahu k nim bola podielovým spoluvlastníkom spoločne so žalobcom. Vzhľadom na toto zistenie súd prvej inštancie vyhodnotil túto časť žaloby ako neopodstatnenú, keďže žalobca svoj nárok k nim odvíjal z tvrdenia, že je ich výlučným vlastníkom.

2.3. K žalobcom označeným hnutelným veciam vložených do združenia (súdom prvej inštancie označených ako „časť B“), mal súd prvej inštancie z vykonaného dokazovania preukázané, že v konaní sa žalobcovi nepodarilo bez pochybností preukázať, že by bol ich výlučným vlastníkom. Preto žalobný nárok žalobcu v tejto časti vyhodnotil ako nedôvodný.

2.4. K vlastníctvu hnutelných vecí označených žalobcom ako získaných pri výkone spoločnej činnosti v rámci združenia a k náhrade škody určenej žalovanou (súdom prvej inštancie označených ako „časť C“) súd prvej inštancie dospel k záveru, že ak žalovaná z titulu podielového spoluvlastníctva odniesla z advokátskej kancelárie hnutelné veci „časť C“, nebola oprávnená na takýto úkon vzhľadom k tomu, že nedisponovala väčšinovým spoluvlastníckym podielom k týmto veciam. Pre uskutočnenie takéhoto úkonu bol potrebný súhlas druhého podielového spoluvlastníka (žalobcu). Keďže žalobca nedal žalovanej takýto súhlas, žalovaná ho v konaní ani nepreukázala, dopustila sa pri výkone podielového spoluvlastníctva vo vzťahu k týmto veciam porušenia povinností vyplývajúcich z § 139 ods. 2 zákona č. 40/1964 Občianskeho zákonníka (ďalej len „Občiansky zákonník“). Takýmto konaním sa žalovaná bezdôvodne obohatila o podiel, ktorý predstavuje polovicu z kúpnej ceny 2 941,48 €, ktorá bola vynaložená 15. apríla 2002 oboma členmi združenia pri zaobstaraní predmetných vecí, čo predstavuje sumu 1 470,74 € (§ 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Vzhľadom k tomu, že žalovaná nereagovala na výzvu žalobcu ohľadne úhrady za neoprávnené zmocnenie sa týchto vecí, súd prvej inštancie s prihliadnutím na písomný návrh žalobcu z 26. augusta 2009 žalobcovi priznal aj úrok z omeškania vo výške 6 % ročne zo sumy 1 470,74 € od 14. augusta 2005 do zaplatenia.

2.5. K vlastníctvu hnutelných vecí, ktoré mali byť podľa žalobcu získané po vystúpení zo združenia a privlastnené žalovanou (súdom prvej inštancie označených ako „časť D“) súd prvej inštancie uviedol, že v konaní síce bolo žalobcom preukázané jeho výlučné vlastníctvo k nim, žalobca však nepreukázal, ktoré konkrétne veci slúžiace na presieťovanie počítačov mala žalovaná vziať z advokátskej kancelárie. Z dôvodu neunesenia dôkazného bremena zo strany žalobcu súd v tejto časti vyhodnotil jeho žalobný nárok za neopodstatnený. V konaní nebolo ani zistené, že by žalobca zo združenia vystúpil v nevhodnom čase pre združenie; oznámením žalobcu z 28. júna 2002 o vystúpení zo združenia zaniklo jeho členstvo v ňom.

2.6. K nároku žalobcu na ušlý zisk súd prvej inštancie uviedol, že ani v tomto prípade žalobca v konaní neunesol dôkazné bremeno. V danom prípade nestačilo iba osvedčiť pravdepodobnosť rozmnoženia majetku (napr. tvrdením žalobcu, že bol nútený odrieknuť stretnutia a dôležité rokovania so svojimi klientmi). Na bezpečné preukázanie nároku bolo potrebné uviesť, o akých konkrétnych klientov sa malo jednať, ich celkový počet a kedy sa mal žalobca s nimi stretnúť, ďalej ktoré konkrétne úkony nebolo možné vo vzťahu ku klientom zrealizovať. Pokiaľ ide o faktúry vystavené žalobcom jeho klientom

BADUCCI Consult, a.s., Ferrero Česká republika, tieto súd prvej inštancie nepovažoval za hodnoverný dôkaz preukazujúci ušlý zisk, nakoľko tieto preukazujú výšku hodinovej sadzby za poskytovanie právnych služieb v konkrétnej veci. V súvislosti s časom stráveným pri objasňovaní skutku v trestnom konaní tento nemožno považovať za dôvod na priznanie ušlého zisku, nakoľko bolo vecou žalobcu, ako si zorganizuje svoj pracovný čas, teda či sa ospravedlní z úkonu na polícii, resp. či si odloží pracovné stretnutie na iný termín.

2.7. K vzájomnej žalobe žalovanej z 20. septembra 2005 na náhradu škody súd prvej inštancie uviedol, že v tejto časti vzájomnej žaloby absentovali akékoľvek dôkazy, ktoré by bez pochybností preukazovali dôvodnosť jej tvrdenia. Povinnosťou žalovanej v konaní bolo bez pochybnosti preukázať, v čom spočívalo úmyselné poškodenie jej emailovej adresy, kým, kedy a s akými konkrétnymi následkami, ako i určiť obdobie, kedy malo dôjsť k neoprávnenému nakladaniu s jej emailovou adresou a s akými konkrétnymi dôsledkami. Absencia tohto preukázania žalovanou mala za následok, že súd prvej inštancie tento nárok vyhodnotil ako nedôvodný a nepreskúmateľný.

2.8. K vzájomnej žalobe žalovanej z 5. mája 2010 na náhradu škody súd prvej inštancie uviedol, že žalovaná si touto žalobou uplatnila voči žalobcovi náhradu škody vo výške 9 627 € s príslušenstvom. Uvedená vzájomná žaloba bola žalovanou podaná telefaxom a následne písomne doplnená 7. mája 2010. Písomnému podaniu zo 7. mája 2010 bola zo strany podateľne Okresného súdu Bratislava I priradená nová sp.zn. 24 C 92/2010. V dôsledku toho súd prvej inštancie na pojednávaní konanom 17. júna 2010 konštatoval, že z dôvodu nedoplnenia vzájomnej žaloby podanej telefaxom na ňu nebude prihliadať. Túto skutočnosť žalovaná namietala v odvolacom konaní, čoho výsledkom bolo, že uznesením Krajského súdu v Bratislave z 31. januára 2012 sp.zn. 2 Co 255/2010-397 bol zrušený rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie. Uznesením súdu prvej inštancie z 22. novembra 2012 sp.zn. 8 C 603/2004 došlo k spojeniu vecí vedených pod sp.zn. 8 C 603/2004 a 24 C 92/2010 s tým, že budú v ďalšom konaní vedené pod sp.zn. 8 C 603/2004. Združenie z dôvodu neexistencie právnej subjektivity nebolo povinné vykonávať účtovníctvo. Na základe dohody medzi žalobcom a žalovanou mali byť všetky príjmy a výdaje združenia predmetom účtovníctva žalobcu; žalovaná mala len prispievať na zakúpenie hnutelných vecí, potrebných k zariadeniu kancelárie. Žalobca 12. decembra 2001 uzavrel s Tatra bankou a.s. dohodu o zriadení bežného účtu, ku ktorému mala žalovaná následne zriadené dispozičné oprávnenie. Podľa tvrdenia žalovanej predmetný účet mal slúžiť združeniu, na ktorom mali byť zachytené jeho príjmy a výdaje. Bez ohľadu na existenciu bežného účtu, ak žalobca viedol účtovníctvo pre združenie ako registrovaný platiteľ DPH, nebol povinný uhrádzať akékoľvek vratky DPH žalovanej, a to bez ohľadu na skutočnosť, že žalovaná mala prispievať na zakúpenie hnutelných vecí pre potreby kancelárie, vrátane DPH. Táto povinnosť žalobcovi nevyplyvala zo žiadneho zákonného, či zmluvného ustanovenia. Prípadné daňové vyrovnanie bolo vecou internej dohody medzi nimi ako spoločníkmi združenia. Žalovaná pri výpočte škody v súvislosti s vratkou DPH vychádzala len z odhadu a takto určenú škodu nemožno považovať v súlade s ustanovením § 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Súd prvej inštancie preto nárok žalovanej na zaplatenie škody v sume 996,80 € považoval za nedôvodný, pričom k zvyšným nárokom obsiahnutým vo vzájomnej žalobe sa súd prvej inštancie už vyjadril v predchádzajúcich bodoch, keď tieto posúdil ako neopodstatnené.

2.9. Posledným sporným nárokom, ktorým sa súd prvej inštancie musel v konaní zaoberať, bola náhrada škody, ktorú si žalobca uplatnil v súvislosti so zaobstaraním novej kancelárskej techniky. Z vykonaného dokazovania mal preukázané, že 9. septembra 2002 pristúpil žalobca k zakúpeniu novej výpočtovej kancelárskej techniky bez toho, aby došlo k preukázateľnému vyporiadaniu majetku spoločníkov po zániku združenia. Žalobcovi nevzniklo právo na náhradu škody, nakoľko v konaní nepreukázal príčinnú súvislosť medzi zánikom združenia, nevyporiadanim majetku v podielovom spoluvlastníctve, nevystavením potvrdenia o vrátení vecí vnesených do združenia a potrebou kúpy novej kancelárskej techniky. Žalobca konal predčasne a unáhle bez predchádzajúceho vyčerpávajúceho vyporiadania majetkovej podstaty združenia podľa zásad uvedených v § 839 Občianskeho zákonníka v spojení s § 141 a § 142 Občianskeho zákonníka a pristúpil k zadovážaniu si novej techniky v domnení, že za tento stav nesie zodpovednosť výlučne žalovaná.

3. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu a žalovanej rozsudkom z 25. apríla 2018 sp.zn. 4 Co 407/2015 rozsudok súdu prvej inštancie v časti týkajúcej sa čiastočného zamietnutia žaloby žalobcu a v časti týkajúcej sa zamietnutia vzájomnej žaloby žalovanej potvrdil; vo

zvyšnej vyhovujúcej časti a v časti týkajúcej sa náhrady trov konania rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec v rozsahu zrušenia mu vrátil na ďalšie konanie.

3.1. Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie, pokiaľ žalobu žalobcu a vzájomnú žalobu žalovanej zamietol, riadne zistil skutkový stav veci, náležite vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom z hľadiska skutočností potrebných pre posúdenie uplatnených nárokov, výsledky vykonaného dokazovania správne vyhodnotil a na vec aplikoval zodpovedajúce právne normy, ktoré aj správne vyložil. Svoje skutkové a právne závery v napadnutom rozhodnutí aj náležite odôvodnil, z ktorého dôvodu sa odvolací súd s jeho právnymi závermi stotožnil a konštatoval správnosť jeho dôvodov [§ 387 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)]. Nad rámec odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie sa odvolací súd vyjadril k odvolacím námietkam žalobcu a žalovanej a uviedol, že povinnosťou žalobcu a v rámci konania o vzájomnej žalobe aj žalovanej bolo preukázať splnenie všetkých zákonných atribútov vzniku nároku na náhradu škody proti protistrane, ktorými sú porušenie právnej povinnosti konaním alebo opomenutím, vznik škody, priama príčinná súvislosť medzi preukázaným porušením povinnosti a vznikom škody, keď vzhľadom na subjektívny charakter všeobecnej zodpovednosti podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa zavinenie škodcu predpokladá (nemusí dokazovať). Žalobca a žalovaná však dôkazné bremeno ohľadom týchto zákonných atribútov pre vznik zodpovednosti za škodu protistranou vychádzajúc z rozhodných skutkových okolností, o ktoré svoje nároky opreli, neunesli a už vôbec neunesli dôkazné bremeno pokiaľ ide o výšku škody. Žalobca nepreukázal porušenie akejkoľvek povinnosti podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka žalovanou v priamej príčinnej súvislosti, s ktorou by bola vznikla uplatnená škoda. Rovnaký záver prijal odvolací súd aj pre posúdenie splnenia dôkaznej povinnosti žalovanej v rámci konania o jej vzájomnej žalobe. Skutočná škoda a rovnako aj ušlý zisk predstavujú majetkovú ujmu, ktorá postihla poškodenú osobu v dôsledku vzniku zodpovednosti za škodu, ktorú niekto iný spôsobil poškodenému. Žalobca v konaní nepreukázal, že pri predpokladanom chode vecí by bol rozhodne získal určitý, ním predpokladaný a práve žalobou uplatnený prospech. Pokiaľ ide o odvolaciu námietku žalovanej, týkajúcu sa zamietnutia jej vzájomnej žaloby, túto odvolací súd vyhodnotil ako neopodstatnenú poukazujúc na neunesenie dôkazného bremena ohľadom existencie zákonných predpokladov pre vznik zodpovednostného vzťahu pokiaľ ide o všetky položky tvoriace žalovanou tvrdenú škodu alebo bezdôvodné obohatenie žalobcu. Vzhľadom na uvedené odvolací súd vyhodnotil všetky odvolacie námietky žalobcu a žalovanej týkajúce sa zamietnutia jej vzájomnej žaloby za nedôvodné a napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v rozsahu jeho zamietajúcej časti a v časti týkajúcej sa zamietnutia vzájomnej žaloby žalovanej ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

3.2. K zrušujúcej časti rozsudku súdu prvej inštancie odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie na základe nesprávneho vyhodnotenia vykonaného dokazovania dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam v tvrdeniach strán sporu, že kancelársky nábytok (hnuteľné veci časť „C“) zn. Skippy zakúpila žalovaná v decembri 2001, t.j. pred vznikom združenia, avšak uvedený nábytok si v užívaní ponechal výhradne žalobca a žalobcom odovzdané peniaze vo výške 46 200 Sk mali byť jeho protihodnotou poskytnutou za účelom vyrovnania sa so žalovanou. V konaní nebolo sporné, že tento nábytok zakúpila žalovaná ešte pred vznikom združenia, avšak do tohto ho vniesla ako vklad spoločníka, pričom tento nábytok si ponechal žalobca. Vzhľadom k tomu bude potrebné sa s uvedenou skutočnosťou v rámci ďalšieho konania a nového rozhodnutia vo veci vysporiadať. Vo vzťahu k zrušujúcej časti rozsudku súdu prvej inštancie týkajúcej sa trov konania odvolací súd súdu prvej inštancie vytkol, že nesprávnym procesným postupom spočívajúcim v nezohľadnení skutočností, že žalobca bol v rámci posudzovaného konania plne úspešný pokiaľ ide o rozhodnutie o vzájomnej žalobe žalovanej, resp. v absencii odôvodnenia toho, na základe akých právnych úvah k tejto skutočnosti neprihliadol, znemožnil stranám sporu brániť sa proti vysloveným súdnym argumentom v rámci odvolacieho konania.

4. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, ktoré odôvodnil podľa § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Namietal, že bolo porušené jeho právo na spravodlivý súdny proces tým, že súdy nižších inštancií nevykonali dostatočné dokazovanie, úplne odignorovali dôkaz predložený žalobcom v podobe zvukového záznamu z vyhlásenia rozsudku. Hodnotenie dôkazov oboma súdmi podľa jeho názoru vykazovalo znaky arbitrárnosti, najmä v jeho zjavnom rozpore s platným právom, vrátane ustálenej judikatúry súdov Slovenskej republiky, ignorovaním autoritatívnej právnej vedy, listinných dôkazov a výpovedí svedkov. Zároveň žalobca v dovolaní poukázal na hrubé porušenie jeho

práva spočívajúce v riadnom odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré považoval vo viacerých podstatných častiach za zmätočné, rozporuplné, iracionálne až absurdné. Uvedenými vadami konania došlo zo strany oboch súdov k porušeniu princípu právnej istoty a práva žalobcu na spravodlivý súdny proces. Žalobca v dovolaní ďalej namietal nesprávne právne posúdenie veci, ku ktorému malo dôjsť tým, že odvolací súd napriek skutkovému a právnomu stavu rozsudok súdu prvej inštancie pre jeho absolútnu zmätočnosť ako celok nezrušil, čím porušil nielen právo žalobcu na spravodlivý súdny proces, ale zároveň sa z dôvodu zjavne nesprávneho právneho posúdenia odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Na základe uvedeného žalobca žiadal, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

5. Žalovaná sa k dovolaniu žalobcu nevyjadrila.

6. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie tiež žalovaná. Uviedla, že jej dovolanie je prípustné podľa § 420 písm. f/ CSP. Namietala, že odvolací súd sa v rozhodnutí vôbec nezaoberal nečinnosťou súdu prvej inštancie spočívajúcou v tom, že ani po spojení vecí nekonal o vzájomnej žalobe žalovanej. Súd prvej inštancie nemal takmer až do rozhodnutia veci o jej vzájomnej žalobe žiadne vedomosti. V tejto súvislosti poukázala na porušenie jej práva spočívajúce v riadnom odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu, nevykonaní ňou navrhnutých dôkazov, absolútnom a povrchnom skutkovom zistení súdu prvej inštancie, nesprávnom vyhodnotení skutkového stavu a nakoniec aj nesprávnom právnom posúdení veci. Keďže s poukazom na tieto vady konania došlo zo strany oboch súdov k porušeniu jej práva na spravodlivý súdny proces žalovaná navrhla, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zmenil tak, že uloží žalobcovi povinnosť jej zaplatiť sumu vo výške 5 214,49 € s 8,25 % úrokom z omeškania od 3. septembra 2002 do zaplatenia a prizná jej náhradu trov konania.

7. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu žalovanej uviedol, že pokiaľ ide o skutkové tvrdenia uvádzané žalovanou v dovolaní, tieto považuje za nepravdivé, zavádzajúce a odporujúce vykonanému dokazovaniu. Preto navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalovanej podľa § 448 CSP ako nedôvodné zamietol a žalobcovi priznal náhradu trov dovolacieho konania.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podali v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strany zastúpené v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP žalovaná, § 429 ods. 2 CSP žalobca), v ktorých neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP). Dospel k záveru, že obe dovolania treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

9. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

I.

K dovolaniu žalobcu proti rozsudku odvolacieho súdu

10. Žalobca vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

11. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je

výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1 Cdo 42/2017, 2 Cdo 20/2017, 3 Cdo 41/2017, 4 Cdo 131/2017, 7 Cdo 113/2017, 8 Cdo 73/2017). Dovolací súd preto aj v danom prípade skúmal opodstatnenosť argumentácie dovolateľa, že v konaní došlo k ním tvrdenej vade zmätočnosti.

12. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

13. Nesprávnym procesným postupom sa rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie) znemožňujúca strane sporu (účastníkovi konania) realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 202/2017, 2 Cdo 162/2017, 3 Cdo 22/2018, 4 Cdo 87/2017, 5 Cdo 112/2018, 7 Cdo 202/2017, 8 Cdo 85/2018). Procesný postup nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním na meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu; je ním iba samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou (návrhom) uplatneného nároku (1 Cdo 228/2017, 2 Cdo 220/2017, 3 Cdo 110/2017, 4 Cdo 128/2017, 5 Cdo 45/2018, 7 Cdo 35/2018, 8 Cdo 56/2017, 1 VCdo 2/2017). Pokiaľ postupom súdu nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom konaní - nie je ním ani časť odôvodnenia (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), ktoré má vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (1 Cdo 18/2018, 2 Cdo 39/2018, 3 Cdo 173/2017, 7 Cdo 150/2017, 8 Cdo 49/2017). Ústavný súd nedospel k záveru o ústavnej neudržateľnosti týchto záverov najvyššieho súdu (I. ÚS 21/2018, III. ÚS 614/2017, IV. ÚS 88/2018).

14. Obsah dovolania (§ 124 ods. 1 CSP) naznačuje, že žalobca namieta nedostatky v odôvodnení napadnutého rozsudku vedúce podľa neho až k nepreskúmateľnosti. Dovolací súd preto uvádza, že už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) zastávala názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmätočnosť rozhodnutia a prípustnosť dovolania. Na zásade, že nepreskúmateľnosť zakladá len tzv. „inú vadu konania“ zotrvalo aj stanovisko R 2/2016 právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.“. Toto stanovisko je naďalej aktuálne vo vzťahu k § 420 písm. f/ CSP (1 Cdo 228/2017, 2 Cdo 101/2017, 3 Cdo 92/2018, 4 Cdo 59/2017, 5 Cdo 45/2018, 7 Cdo 141/2017, 8 Cdo 49/2017).

15. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, o ktoré ide napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie.

15.1. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamena, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07). V posudzovanom prípade z odôvodnení rozhodnutí súdov oboch inštancií chápaných v ich organickej jednote (I. ÚS 259/2018) je dostatočne zrejmé, čoho a z akých dôvodov sa domáhal žalobca, čo navrhovali procesné strany, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil prvoinštančný súd, ako ich posudzoval odvolací súd a aké závery zaujal k jeho právnemu posúdeniu. V odôvodnení napadnutého

rozsudku odvolací súd citoval ustanovenia, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery; prijaté rozhodnutie náležite vysvetlil.

15.2. Obsah spisu v ničom neopodstatňuje tvrdenie dovolateľa, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil spôsobom zodpovedajúcim zákonu. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

16. Pokiaľ dovolateľ vytýka odvolaciemu súdu nedostatky v procese obstarávania skutkových podkladov pre rozhodnutie, najvyšší súd pripomína, že nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP (1 Cdo 41/2017, 2 Cdo 232/2017, 3 Cdo 26/2017, 4 Cdo 56/2017, 5 Cdo 90/2017, 7 Cdo 11/2017, 8 Cdo 187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval už ústavný súd, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017).

17. Na záver tejto časti odôvodnenia dovolací súd poukazuje na konštatovanie Ústavného súdu Slovenskej republiky obsiahnuté v jeho rozhodnutí sp.zn. IV. ÚS 196/2014, ktoré sa síce týkalo právneho stavu existujúceho do 30. júna 2016, je však naďalej aktuálne a plne uplatniteľné aj po tomto dni. V zmysle tohto rozhodnutia „prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.“ (1 Cdo 28/2018, 3 Cdo 26/2017, 4 Cdo 131/2017, 5 Cdo 151/2017, 7 Cdo 99/2017, 8 Cdo 200/2017).

18. Z vyššie uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že žalobca nedôvodne namieta existenciu vady uvedenej v § 420 písm. f/ CSP.

19. Žalobca ďalej v dovolaní uviedol, že prípustnosť jeho dovolania je daná tiež ustanovením § 421 ods. 1 CSP.

19.1. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

19.2. Otázkou relevantnou z hľadiska tohto ustanovenia môže byť len otázka právna (nie otázka skutková). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie alebo aplikácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). V prípade dovolania podaného v zmysle tohto ustanovenia je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v ustanoveniach § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (1 Cdo 126/2017, 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 132/2017, 4 Cdo 207/2017, 7 Cdo 20/2017, 8 Cdo 221/2017).

20. Aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 38/2019, 4 Cdo 32/2018, 6 Cdo 113/2017, 7 Cdo 25/2018, 8 Cdo 100/2017). K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len ak sú splnené uvedené predpoklady (po prijatí záveru o prípustnosti dovolania). Aj právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP, podobne ako predchádzajúca právna úprava, dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

21. Postupujúc podľa vyššie uvedeného dovolací súd poukazuje na to, že pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“.

22. Ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b/ CSP dopadá na situáciu, v ktorej určitá právna otázka ešte nebola dovolacím súdom riešená (preto ani nedošlo k ustáleniu jeho rozhodovacej praxe).

23. O právnu otázku relevantnú v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP ide v prípade otázky, ktorá už bola senátmi dovolacieho súdu riešená, nedošlo však k zjednoteniu ich názorov, čo sa navonok prejavilo v rozdielnosti rozhodovania dovolacieho súdu o tejto otázke.

24. Žalobca v dovolaní výslovne uviedol, že ním podané dovolanie je prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. S poukazom na bod 20. tohto rozhodnutia dovolací súd dopĺňa, že sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní neoznačí ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie dovolacieho súdu mal dovolateľ na mysli; v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo minúť zákonom určený cieľ a mohlo by viesť k procesne neprípustnému bezbrehému dovolaciemu prieskumu prieskumu priechiacemu sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (porovnaj tiež Števček M., Ficová S., Baricová J., Mešiarčinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., *Civilný sporový poriadok, Komentár*, Praha: C. H. BECK 2016, str. 1382 a tiež 3 Cdo 28/2017, 4 Cdo 95/2017, 7 Cdo 140/2017, 8 Cdo 50/2017, 8 Cdo 78/2017).

24.1. Bez konkretizovania podstaty odklonu odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinstančný a odvolací súd a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa, resp. advokáta, ktorý spísal dovolanie a zastupuje dovolateľa (2 Cdo 167/2017, 3 Cdo 235/2016, 5 Cdo 13/2018, 7 Cdo 114/2018, 8 Cdo 78/2017).

25. Pri skúmaní, či je dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, sa dovolací súd zameriava na zistenie a posúdenie vzťahu medzi dovolateľom označeným existujúcim rozhodnutím dovolacieho súdu (judikátom), ktoré tvorí súčasť jeho ustálenej rozhodovacej praxe, a novým prípadom. Vychádzajúc z kontextu skoršieho rozhodnutia (judikátu) a jeho skutkového vymedzenia pri tom za pomoci abstrakcie interpretuje v judikáte vyjadrené právne pravidlo (ratio). Táto činnosť dovolacieho súdu je zameraná na zistenie (prijatie záveru), či nový prípad je s ohľadom na jeho skutkový rámec v relevantných otázkach (okolnostiach) podobný alebo odlišný od skoršieho prípadu. Pokiaľ dovolateľ nevysvetlí, ktoré rozhodnutie treba považovať za „skorší prípad“, dovolací súd nemá podklad pre takéto posudzovanie (nemôže posúdiť, či skutočne došlo k dovolateľom tvrdenému odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu), čo v konečnom dôsledku znamená, že nemôže prikrčiť k meritórному dovolaciemu prieskumu.

26. V danom prípade sa žalobca v dovolaní nestotožnil so skutkovými zisteniami a právnymi úvahami odvolacieho súdu, podal kritiku jeho právnych záverov a polemizoval so správnosťou riešenia viacerých otázok, ktorými sa odvolací súd podľa presvedčenia dovolateľa odklonil od „judikatury“. Jeho dovolacia argumentácia ale v jednotlivostiach a aj komplexne nedáva podklad pre posúdenie, či skutočne došlo k ním tvrdenému odklonu. Žalobca na jednej strane v dovolaní poukázal na rozhodnutia najvyššieho súdu sp.zn. 6 Cdo 70/2010, 1 Cdo 120/2009, z ktorých v dovolaní citoval časti ich odôvodnení týkajúce sa riešenia otázky vyhlásenia rozsudku, na strane druhej je z jeho vyjadrenia v dovolaní zrejmé, že odklon vidí v tom, že „odvolací súd napriek uvedenému skutkovému a právnemu stavu rozsudok

prvostupňového súdu pre jeho absolútnu zmatečnosť ako celok nezrušil, porušil nielen právo žalobcu na spravodlivý súdny proces, ale zároveň sa z dôvodu zjavne nesprávneho právneho posúdenia veci v uvedenej právnej otázke odklonil aj od ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky“ (č.l. 911 spisu). Z uvedeného je zrejmé nielen tá skutočnosť, že žalobcom namietané právne posúdenie nekorešponduje s judikatúrou, na ktorú vo svojom dovolaní poukázal, ale navyše nie je zrejmé ani právna otázka, ktorú mal na mysli a v súvislosti s ktorou namietal odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. V súvislosti s povinnosťou označenia právnej otázky dovolateľom už dovolací súd poukázal v bode 19.2. tohto rozhodnutia. K tam uvedenému preto len dodáva, že v danom prípade ani pri posudzovaní dovolania podľa obsahu (§ 124 ods. 1 CSP) nemožno z tohto procesného úkonu žalobcu vyvodit', konkrétne ktorú právnu otázku riešenú odvolacím súdom považuje za dosiaľ dovolacím súdom nevyriešenú. Obsah dovolania (a aj formulácie v ňom zvolené) vedú k jednoznačnému záveru, že žalobca v dovolaní takú otázku ani nešpecifikoval.

27. So zreteľom na vyššie uvedené dospel dovolací súd k záveru, že prípustnosť dovolania žalobcu nevyplýva z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

II.

K dovolaniu žalovanej proti rozsudku odvolacieho súdu

28. Žalovaná vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z § 420 písm. f/ CSP.

29. K prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP sa dovolací súd už vyjadril v bodoch 10. až 12. tohto rozhodnutia.

30. Obsah dovolania (§ 124 ods. 1 CSP) naznačuje, že žalovaná namieta rovnako ako žalobca vo svojom dovolaní nedostatky spočívajúce v nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozsudku, nevykonaní navrhovaného dokazovania, nedostatočnom zistení skutkového stavu veci. K uvedeným vadám sa dovolací súd vyjadril v bodoch 13.-16. tohto rozhodnutia pri posudzovaní prípustnosti dovolania žalobcu podľa § 420 písm. f/ CSP, pričom záver prijatý dovolacím súdom v súvislosti s týmito vadami je zhodný aj vo vzťahu k žalovanou namietanými vadami podľa § 420 písm. f/ CSP.

30.1. Žalovaná v dovolaní navyše namieta aj nesprávny postup odvolacieho súdu v spojitosti s jeho nesprávnym právnym posúdením veci. V tejto súvislosti dovolací súd uvádza, že pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania aj z právnych záverov, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie, už podľa predchádzajúcej úpravy občianskeho súdneho konania dospel najvyšší súd k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a tiež 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Podľa právneho názoru najvyššieho súdu nie je po 1. júli 2016 žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia veci (nesprávneho vyriešenia právnych otázok súdom) na možnosť niektorej strany civilného sporového konania uskutočňovať jej patriace procesné oprávnenia. Na tom, že nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmatečnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP, zotrval aj aktuálny judikát R 24/2017 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp.zn. 1 Cdo 202/2017, 2 Cdo 101/2017, 3 Cdo 94/2017, 5 Cdo 145/2016, 7 Cdo 113/2017.

31. Z vyššie uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že žalovaná rovnako ako žalobca nedôvodne namieta existenciu vady uvedenej v § 420 písm. f/ CSP.

III.

32. Podľa § 447 CSP dovolací súd odmietne dovolanie, ak a/ bolo podané oneskorene, b/ bolo podané neoprávnenou osobou, c/ smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, d/ nemá náležitosti podľa § 428, e/ neboli splnené podmienky podľa § 429 alebo f/ nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až §

435.

33. Z vyššie uvedených dôvodov najvyšší súd a/ dovolanie žalobcu odmietol, a to v časti namietajúcej vadu zmätočnosti (§ 420 písm. f/ CSP) podľa § 447 písm. c/ CSP a vo zvyšnej časti podľa ustanovenia § 447 písm. f/ CSP; b/ dovolanie žalovanej odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

34. Najvyšší súd rozhodnutie o trovách dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

35. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 vo výroku o odmietnutí dovolaní a vo výroku o trovách dovolacieho konania žalovanej a pomerom hlasov 2 : 1 vo výroku o trovách dovolacieho konania žalobcu.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.